

OSMANLI DEVLETİ KÜLTÜR VE MEDENİYETİ

GENEL TERKAR (SORU-CEVAP)

YOUTUBE VE İNSTAGRAM: FURKAN HOCA İLE TARİH

SORU 1: Osmanlı Devleti teşkilat yapısı üzerinde etkili olan unsurlar nelerdir?

CEVAP: İslam Hukuku – Türk kültür ve uygarlığı – Fethedilen yerlerin özellikleri (Bizans vb.)

SORU 2: Osmanlı’da veraset anlayışı nedir? Veraset Sistemi’ndeki değişiklikler nelerdir?

CEVAP: Veraset kısaca, hükümdarı belirleme biçimidir. Kuruluş Devri’nde eski Türk geleneklerinin de etkisiyle “Devlet, hükümdar ailesinin ortak malı” I. Murat Dönemi’nde “Devlet hükümdar ve oğullarının malıdır.” Fatih Dönemi’nde “Devlet padişahındır.” Anlayışı benimsenmiştir. I. Ahmet Dönemi’nde ise “Ekber ve Erşed Sistemi”(Hanedanın akıllı ve en yaşlı üyesi) getirilmiştir.

SORU 3: Yayımladığı kanunname ile “Devletin bekası için kardeş katli vacip” olarak niteleyen padişah hangisidir?

CEVAP: Fatih Sultan Mehmet

SORU 4: Osmanlı'da kardeş katli uygulamasını ilk kez başlatan padişah hangisidir?

CEVAP: Yıldırım Beyazıt

SORU 5: Kardeş Katli uygulamasının getirilmesinin sebepleri nelerdir?

CEVAP: -Taht kavgalarını önlemek

-Merkeziyetçi bir yönetim kurmak

-Hükümdar otoritesini kuvvetlendirmek

SORU 6: I. Ahmet Dönemi'nde veraset anlayışı olarak getirilen Ekber ve Erşed Sisteminin sonuçları nelerdir?

CEVAP: -Verasetsizlik sona ermiştir.

- Taht kavgaları sona ermiştir.

- Hanedanın en yaşlı üyesinin hükümdar olması benimsenmiştir.

SORU 7: Hükümdar annesine, çocuk doğuran eşine, erkek çocuğuna, kız çocuğuna isedenilmiştir. Boşluklara sırasıyla hangileri getirilmelidir?

CEVAP: Valide Sultan – Haseki – Çelebi veya Şehzade – Sultan

SORU 8: Şehzadeler eğitimini nerede almışlardır. İlk dersine ne denir? Şehzadeye ilk dersi kimler verir?

CEVAP: Şehzadegan Mektebi – Bedi Besmele Merasimi – Şeyhülislam

SORU 9: Şehzadeleri yönetici nitelikleri kazandırmak üzere yetiştiren uzman kişilere ne ad verilir?

CEVAP: Lala

SORU 10: Sancaklara gönderilen şehzadeler ne ad verilir?

CEVAP: Çelebi Sultan

SORU 11: Şehzadelerin gönderildiği sancaklar nerelerdir?

CEVAP: Manisa – Amasya – Kütahya – Bursa – Trabzon – İzmit – Kefe

SORU 12: Şehzadelerin gönderildiği sancaklardan olan ‘‘Tahtgah-ı Kadim ve ‘‘Darü’l-mülki Kadime’’ gibi isimleriyle bilinen yerler sırasıyla nerelerdir?

CEVAP: Amasya – Manisa

SORU 13: Anadolu dışındaki tek şehzade sancağı neresidir?

CEVAP: Kefe

SORU 14: Şehzadelerin sancaklarda görevlendirilmesine son veren ve o sancaktan gelerek hükümdar olan son hükümdar hangisidir?

CEVAP III. Mehmet

SORU 15: Kafes Sistemi ile şehzadelerin ‘Şimşirlik’ denilen odada eğitim görmesini yasalaştıran padişah hangisidir?

CEVAP: I. Ahmet

SORU 16: Padişahın görevleri nelerdir?

CEVAP: -Savaş ve barışa karar vermek

- Devleti idare etmek

-Üst düzey devlet yöneticilerini göreve atamak ve görevden almak

-Orduyu komuta etmek

- Halkın huzur ve güvenliğini sağlamak

-Devleti adalet içinde yönetmek

SORU 17: Naima'nın Osmanlı toplum düzeninin temeli olarak gösterdiği 'Hakkaniyet Çemberi'nde neler vardır?

CEVAP: Devlet – Kanun – Servet – Egemenlik – Ordu – Halk – Adalet – Barış

SORU 18: Osmanlı Devleti'nde hükümdarların kullandığı unvanlar nelerdir?

CEVAP: Bey – Han – Hakan – Hünkar – Gazi – Sultan – Padişah – Hüdavendigâr – Halife

SORU 19: Osmanlı Devleti hükümdarlarının kullandıkları ya da takılan unvan ve lakaplar nelerdir?

CEVAP:

- Osman Gazi: Fahrüddün
- Orhan Gazi: Sultan – İhtiyarüddin – Türkmen Hükümdarların en ulusu – Sultanül Guzat
- I. Murat: Hünkar – Hüdavendigâr
- I. Bayezit: Yıldırım – Sultan-ı İklimi Rum
- I. Mehmet: Çelebi – II. Kurucu
- II. Murat: Hayır Babası
- II. Mehmet: Fatih – Kayzer-i Rum – Ebulfeth – Sultanü'l Berreyn ve Hakanül Bahreyn
- II. Bayezit: Veli – Sofu
- I. Selim: Yavuz – Hadim'ül Haremeyniş Şerefeyn
- I. Süleyman: Kanuni – Muhteşem – Muhibbi

- II. Selim: Sarı – Talibi
- III. Mehmet: Eğri Fatihi
- II. Osman: Genç – Farisi
- I. Ahmet: Bahti
- IV. Murat: Bağdat Fatihi
- IV. Mehmet: Avcı

SORU 20: Osmanlı’da kullanılan hükümdarlık sembolleri arasında hangileri vardır?

CEVAP: -Taht (Örgin) -Tuğ (Sancak) -Otağ (Çadır) -Sikke (Para) -Alem (Bayrak) -Hilat (Kaftan) -Tabl (Davul) -Tuğra (Mühür) -Biat Töreni -Kılıç Alayı -Cülus Bahşişi -Saray - Hutbe

SORU 21: Cülus Bahşişi nedir? İlk kez hangi Osmanlı padişahı zamanında başlatılmıştır ve kimin zamanında kaldırılmıştır?

CEVAP: Osmanlı hükümdarının, hükümdarlığının şerefine başta Yeniçeri Ocağı olmak üzere Kapıkulu Ordusuna ve saray bürokratlarına dağıttığı paraya verilen isimdir. İlk kez Yıldırım Bayezit zamanında başlatılmıştır. I. Abdülhamit zamanında kaldırılmıştır.

SORU 22: Kılıç Alayı nedir?

CEVAP: Yeni hükümdarın törenle kılıç kuşanmasıdır. Fatih’ten itibaren hükümdar Eyüp Sultan türbesinde kılıç kuşanmıştır.

SORU 23: Osmanlı devlet yazışmaları ve belgeleri nelerdir, açıklayınız?

TUĞRA	İmza şeklindeki padişah mührü. Nişancı tarafından kullanılmıştır. Tuğraya ‘tevki’ – ‘nişan’ da denir.
FERMAN	Padişah tarafından verilmiş yazılı emir.
HATT-I HÜMAYUN	Bizzat padişah tarafından kaleme alınmış yazılı emir
BERAT	Hükümdar tarafından bir göreve atanan kişiye verilen yetkilendirme belgesi (atama belgesi olarak düşünün)
MENŞUR	Hükümdarın üst düzey devlet bürokratlarına (vezir,beylerbeyi vb.) verdiği görevlendirme belgesi
FETVA	Bir kararın dine uygun olup olmadığı hakkında şeyhülislamın verdiği görüş bildirir yazıya verilen ad.
BUYRULDU	Sadrazamın bir konu hakkındaki görüşlerini bildirir yazı.
PENÇE	Üst düzey idarecilerin kullandıkları imza şeklindeki sembol

SORU 24: Şeyhülislam tarafından Osmanlı hükümdarlarının tahttan indirilmesine yasal dayanak oluşturan belgeye ne denir?

CEVAP: Hal Fetvası

SORU 25: Osman Gazi'nin ilk hutbe okuttuğu yer olarak bilinen, Osmanlı Devleti'nin ilk yönetim merkezi neresidir?

CEVAP: Karacahisar

SORU 26: Osmanlı Devleti'nin başkentleri sırasıyla hangileri olmuştur?

CEVAP: Bursa – Edirne – İstanbul

SORU 27: Osmanlı Devleti'nin ilk sarayı hangisidir? Hangi padişah döneminde yapılmıştır?

CEVAP: Bursa Bey Sarayı – Orhan Gazi zamanında yapılmıştır.

SORU 28: Fatih Sultan Mehmet zamanında yaptırılan, yaklaşık 400 yıl kadar devletin idare merkezi olarak kullanılan “Osmanlı Devleti'nin Kalbi” olarak nitelendirilen, “Yeni Saray” olarak bilinen saray hangisidir?

CEVAP: Topkapı Sarayı

SORU 29: Topkapı Sarayı'nın ana giriş kapısına, orta kapısına ve padişaha açılan kapıya sırasıyla ne ad verilmiştir?

CEVAP: -Ana Giriş Kapısı: Bab-ı Hümayun,

-Orta Kapı: Babü'sş Selam,

-Padişaha Açılan Kapı: Babü'sş-saade

SORU 30: Sarayın mimarları arasında Serkis Balyan ve Nikogos Balyan olan, Abdülmecit Dönemi'nde inşa edilen Osmanlı sarayı hangisidir?

CEVAP: Dolmabahçe Sarayı

SORU 31: Beylerbeyi Sarayı ve Dolmabahçe Sarayları'nın mimarının Sarkis Balyan olduğu saraylar hangi padişah zamanında inşa edilmiştir?

CEVAP: Abdülaziz

SORU 32: Yıldız Sarayı hangi padişah zamanında inşa edilmiş, daha sonrasında hangi padişah tarafından uzun yıllar kullanılmıştır?

CEVAP: III. Selim Dönemi'nde inşa edilmiştir. II. Abdülhamit Dönemi'nde uzun yıllar kullanılmıştır.

SORU 33: Topkapı Sarayı kaç kısma ayrılmıştır?

CEVAP: 3 kısma ayrılmıştır. Bunlar; Birun – Enderun – Harem'dir.

SORU 34: "Dış Saray" anlamına gelen Birun dahilinde Divan'ı Hümayun toplantıları nerede yapılmıştır?

CEVAP: Kubbealtı

SORU 35: “İç” anlamına gelen Enderun ilk olarak hangi padişah zamanında oluşturulmuştur?

CEVAP: II. Murat zamanında Edirne Sarayı’nda oluşturulmuştur.

SORU 36: Birun ve Enderun’u birbirine bağlayan kapıya ne ad verilir?

CEVAP: Babü’s-Selam Kapısı

SORU 37: Kutsal Emanetlerin yer aldığı “Hırkay-ı Saadet Sarayı” nerede bulunur?

CEVAP: Enderun

SORU 38: Enderun Mektebi’nin alt birimleri nelerdir?

CEVAP: Büyük Oda – Küçük Oda – Has Oda – Hazine Odası – Kilerci Odası – Seferli Odası – Doğancılar Koğuşu

Büyük ve Küçük Oda	Sarayın genel işleyişine ait temel bilgilerin verildiği yerlerdir.
Has Oda	Padişahın günlük hizmetlerinin görüldüğü yerlerdir. Çuhadar; dış giyimle, Rikabdar; ayakkabılarıyla, Tülbentçi; iç giyimle ilgilenirlerdi.
Hazine Odası	Padişahın özel hazinesini ve değerli eşyalarını korumuşlardır.
Kilerci Odası	Hükümdarın sofraya hizmetlerini görmüşlerdir.

Seferli Odası	Hükümdarı eğlendirmekle görevlidirler.
Doğancılar Koğuşu	Hükümdarın, kuş türü evcil hayvanlarına ait bakımın yapıldığı yerdir.

SORU 39: Anlamı ‘‘yasak’’ olan, padişahın aile hayatını sürdürdüğü yer hangisidir?

CEVAP: Harem

SORU 40: Aldığı kararlar hükümdar onayından sonra kanun niteliği taşıyan, yürütme yetkilerini padişah adına kullanan, XIX. Yüzyılda Bakanlar Kurulu’na yerini bırakan kurul hangisidir?

CEVAP: Divan’ı Hümayun

SORU 41: Divan’ı Hümayun hangi padişah zamanında kurulmuştur. Kuruluş Dönemi üyeleri arasında hangileri vardır?

CEVAP: Orhan Bey zamanında kurulmuştur. Kuruluş Dönemi üyeleri arasında; Padişah – Veziriazam – Vezir – Kazasker – Nişancı – Defterdar bulunur.

NOT: Şeyhülislam Kanuni Dönemi’nde dahil edilmiştir. Reisülküttap ise XVII. yüzyılda dahil edilmiştir.

SORU 42: Hangi padişah'tan sonra Divan-ı Hümayundan padişah ayrılıp başkanlığını sadrazam yapmaya başlamıştır?

CEVAP: Fatih Sultan Mehmet

SORU 43: Divan-ı Hümayunda alınan kararlar hangi deftere kaydedilmiştir?

CEVAP: Mühimme Defteri (Divani yazısı ile yazılır.)

SORU 44: Divan-ı Hümayun'u kaldıran padişah hangisidir?

CEVAP: II. Mahmut

SORU 45: Fatih'ten sonra hükümdar divan toplantılarını "kafes" denilen yerde izlemeye başlamıştır. Bu Kafese verilen ad hangisidir?

CEVAP: Kasr-ı Adl

SORU 46: Divan-ı Hümayun toplantılarına verilen adlar nelerdir? Açıklayınız.

Galebe Divanı	Elçi kabüllerinde toplanılır.
Sefer Divanı	Savaş dönemlerinde toplanır.
İkinci Divanı	Divan toplantılarının uzaması sebebiyle karara bağlanamayan konuların ele alındığı divandır. Sadrazam konağında toplanılır.
Ulufe Divanı	Maaşlar dağıtılacağı zaman toplanır. NOT: Yeniçeri maaşlarının yazılı olduğu deftere ‘‘Esame Defteri’’ denir.
Ayak Divanı	Olağanüstü dönemlerde toplanır.
Çarşamba Divanı	İstanbul’un sorunlarını görüşmek için toplanır.
Cuma Divanı	Dinle ilgili konuları karar bağlamak için toplanır.

SORU 47: Divan-ı Hümayun kararları ile ilgili evrak işlerini yürütmek üzere oluşturulan Divan-ı Hümayun kalemleri nelerdir? Açıklayınız.

Beylik Kalemi	Divan kararları ile ilgili evrakın hazırlanması ile görevlidir.
Tahvil Kalemi	Has, zeamet ve tımar kayıtlarından sorumludur.
Amedi Kalemi	Sadrazamın yazı hizmetlerini yürütmekle görevlidir.
Rüüs Kalemi	Alt düzey memurların özlük işlerinden sorumludur.

SORU 48: Divan-ı Hümayun kaç çalışma koluna ayrılmıştır?

CEVAP: Seyfiye – İlmiye – Kalemîye

SORU 49: Divan-ı Hümayun üyeleri kimlerdir?

CEVAP: Seyfiye Sınıfı; Asker bürokrasisi işleriyle – İlmiye Sınıfı; eğitim, adalet ve fetva işleriyle – Kalemîye Sınıfı; Maliye işleriyle yazışma işleriyle ilgilenir.

SEYFİYE SINIFI	İLMİYE SINIFI	KALEMİYE SINIFI
Veziriazam	Kazasker	Nişancı
Vezir	Şeyhülislam	Defterdar
Yeniçeri Ağası	Kadı	Reisülküttap
Kaptan-ı Derya	Nakibüleşraf	Muhtesip
Rumeli Beylerbeyi	Müderris	Bac Emîni
Sancakbeyi(taşrada)	Kassam	Defter Emîni

SORU 50: Sadrazamın görevleri ve özellikleri nelerdir?

CEVAP:

- Padişah vekilidir.
- Hükümdar mührü olan Mühr-ü Hümayun'u taşır.
- Serdar-ı Ekrem sıfatıyla orduyu komuta eder.
- Padişah'tan sonra yürütme yetkilerini kullanan en üst düzey devlet adamıdır.
- Üst düzey bürokratları atama ve azletme yetkisine sahiptir.
- İstanbul'un idaresi ve güvenliğinden sorumludur.
- Maaş olarak "Has" topraklarının geliri tahsis edilmiştir.

SORU 51: İlk veziriazam(sadrazam) kimdir?

CEVAP: Çandarlı Kara Halil Hayrettin Paşa

SORU 52: Veziriazam İstanbul'da olmadığı zaman yerine kim vekil eder?

CEVAP: Sadaret Kaymakamı

SORU 53: Kazaskerlerin görevleri ve özellikleri nelerdir?

CEVAP: -Adalet ve eğitim işlerinden sorumludur.

-Divanühümayunun hukuki danışmanlığını yapmıştır.

-Kadı ve müftü atamalarından sorumludur.

SORU 54: İlk kazaskerlik hangi padişah zamanında oluşturulmuştur? İlk kazasker kimdir?

CEVAP: I. Murat zamanında oluşturuldu. İlk kazasker ise Çandarlı Halil Hayrettin Paşa'dır.

SORU 55: Osmanlı mahkemelerinde görülen davalarla ilgili kayıtların tutulduğu defterlere ne ad verilir?

CEVAP: Şeriye Sicilleri Defteri

SORU 56: Ölen kişilerin mal varlıklarının paylaşımı hakkında KASSAMlar tarafından tutulan deftere ne ad verilir?

CEVAP: Tereke Defteri

SORU 57: Nişancının görevleri ve özellikleri nelerdir?

CEVAP:

- Fermanlara Tuğra çeker.
- Memurların özlük dosyalarının tutulmasını sağlar.
- Saray bürokrasisini idare eder.
- Sarayın iç ve dış yazışmalarını yapar.
- Fethedilen yerlerin topraklarını vergi gelirlerine göre sınıflandırır.
- Toprakları dirliklere ayırır.
- Tapu ve Kadastro kayıtlarını tutar.

SORU 58: Saray protokol kurallarını uygulayan görevli kimdir?

CEVAP: Teşrifatçılık

SORU 59: Devletçe verilen belgelerin ve meydana gelen olayların kayıtlarını tutan görevli (ayrıca tarih yazımı ile de görevlidirler) hangisidir?

CEVAP: Vakanüvis

SORU 60: Osmanlı Devleti'nde toprak yazımı işleminin ayrıntılı olarak geçirildiği deftere ne ad verilir?

CEVAP: Mufassal Defteri

SORU 61: Kişilerin elde ettiği kazanca uygun olarak alınan vergiye ne ad verilir?

CEVAP: Temettuat Defteri (Diğer defterlere nazaran Tanzimat Dönemi yenilikleri sonucu tutulmaya başlanmıştır.)

SORU 62: Defterdarın görevleri ve özellikleri nelerdir?

CEVAP: -Mali işlerden sorumludur.

-Hükümdar malının mutlak vekili ve onun temsilcisidir.

-Bütçe hazırlar.

-I. Murat Dönemi'nde oluşturulmuştur.

SORU 63: Şeyhülislamın görevleri ve özellikleri nelerdir?

CEVAP: -Alınan kararların dine uygun olup olmadığı hakkında fetva verir.

-Protokol olarak Sadrazama eşittir.

-Divanın sürekli üyesi değildir. İhtiyaç halinde katılır.

-Müftü ve müderris atamalarından sorumludur.

-İlk Osmanlı şeyhülislamı II. Murat zamanında atanan Molla Fenaridir.

-Önemli Şeyhülislamlar arasında; Zenbilli Ali Efendi – İbni Kemal ve Ebussuud Efendi vardır.

SORU 64: İstanbul'un güvenliğinden sorumlu olan divan üyesi hangisidir?

CEVAP: Yeniçeri Ağası

NOT: İstanbul'un idaresinden ve güvenliğinden sorumlu en üst düzey kişiyi sorarsa Veziriazam diyeceğiz.

SORU 65: Osmanlı Devleti'nin ilk derya beyi Orhan Gazi zamanında atanan isim hangisidir?

CEVAP: Karamürsel Alp

SORU 66: İstanbul'un en üst düzey mülki amiri kimdir?

CEVAP: Taht Kadısı

SORU 67: Osmanlı'da Belediye işlerinden sorumlu kişi kimdir?

CEVAP: Şehremini

SORU 68: Osmanlı'da Çarşı Pazar işlerinden sorumlu kişi kimdir?

CEVAP: Muhtesip

SORU 69: Osmanlı’da Eyaletler kaç’a ayrılır? Bu eyaletler nelerdir?

CEVAP:

SALİYANESİZ EYALETLER	SALİYANELİ EYALETLER	İMTİYAZLI EYALETLER
Rumeli	Mısır	Hicaz
Budin	Yemen	Kırım
Temeşvar	Habeş	Erdel
Bosna	Tunus	Eflak
Anadolu	Cezayir	Boğdan
Karaman	Trablusgarp	
Sivas	Bağdat	
Musul	Şehr-i Zor	
Halep	Lahsa	
Şam		
Diyarbakır		

SORU 70: Saliyaneli – Saliyanesiz ve İmtiyazlı Eyaletler nedir? Açıklayınız.

CEVAP:

Saliyaneli Eyalet: “İltizam Sistemi” uygulanmış ve elde edilen gelir hazineye aktarılmıştır. Hazineye para girişi sağlayan bu eyaletlere Saliyaneli (Yıllıklı) denilmiştir.

Saliyanesiz Eyalet: ‘Tımar Sistemi’ uygulanmıştır. Bu sistemde hazineye para girişi olmadığı için Saliyanesiz (Yıllıksız) denilmiştir.

İmtiyazlı Eyalet: Osmanlı Devleti tarafından ayrıcalıklı eyaletlere denir. İhtiyaç halinde askeri destek verirlerdi. (Hicaz hariç çünkü kutsal yerlere sahip)

SORU 71: Kutsal topraklarda yaşıyan seyyidlere ve şeriflere gönderilen para ve hediyelere ne ad verilir?

CEVAP: Surre

SORU 72: Osmanlı Devleti'nde Taşra Teşkilatı nelerden oluşmuştur?

CEVAP:

BİRİM	GÖREVLİ
EYALET	BEYLERBEYİ
SANCAK	SANCAKBEYİ
KAZA	KADI
KÖY	KETHÜDA

SORU 73: Sancakbeyinin emrindeki tımar ve zeamet sahibi askerlerin başı olan görevli hangisidir?

CEVAP: Alaybeyi

SORU 74: Ürünlerin toptan satışının yapıldığı pazarlarda tartı aletinin başında bulunan kişiye ne ad verilir?

CEVAP: Kapan Emini

SORU 75: Kazalarda, Hristiyan halkın asayiş işlerinden sorumlu kişiye ne ad verilir?

CEVAP: Kocabaşı

SORU 76: Osmanlı Devleti ilk düzenli askeri kuvvetlerini hangi padişah döneminde oluşturmuştur?

CEVAP: Orhan Gazi / Yaya ve Müsellem

SORU 77: İlk düzenli askeri birlikler Vezir Alaaddin Paşa ve Çandarlı Kara Halil'in teklifi ile hangi yerin fethinden sonra oluşturulmuştur?

CEVAP: Bursa'nın fethinden sonra

SORU 78: Kapıkulu Ordusu Çandarlı Kara Halil'in desteği ile hangi padişah döneminde kurulmuştur?

CEVAP: I. Murat

SORU 79: Hristiyan çocukların, kendilerinden asker ve bürokrat olarak faydalanmak üzere Müslümanlaştırılması sistemine ne ad verilir?

CEVAP: Devşirme Sistemi

SORU 80: Penik ve Devşirme işlem kayıtları hangi defterlere kaydedilmiştir?

CEVAP: Eşgal Defterleri

SORU 81: Savaş esirlerinin 1/5'inin Müslümanlaştırılarak kendilerinden asker ve bürokrat olarak faydalanılması uygulamasına ne ad verilir?

CEVAP: Penik Sistemi

SORU 82: Kapıkulu Ocakları'nda hangi birimler vardır?

CEVAP:

KAPIKULU OCAKLARI
Acemioğlanlar Ocağı
Yeniçeriler
Cebeciler
Lağımcılar
Humbaracılar
Topçular
Top Arabacıları
Bostancılar
Sipahlar -Silahtarlar
Sağ ve Sol Ulufeciler
Sağ ve Sol Garipler

SORU 83: Kapıkulu Ocakları'nda yer alan Atlılar (Altı Bölük Halkı) hangileridir?

CEVAP: Sipahlar – Silahtarlar – Sağ Ulufeciler – Sol Ulufeciler – Sağ Garipler – Sol Garipler

SORU 84: Acemioğlanlar Ocağı nedir? Hangi padişah zamanında nerede kurulmuştur?

CEVAP: Kapıkulu Ocaklarına asker yetiştirmek amacıyla kurulmuş askeri birliktir. I. Murat zamanında Gelibolu'da kurulmuştur.

SORU 85: Acemioğlanlar Ocağı'ndan Yeniçeri Ocağına geçme eylemine ne denir?

CEVAP: "Karıya Çıkma" veya "Bedergah" denir.

SORU 86: Yeniçeri Ocağını kuran ve kaldıran padişahlar sırasıyla hangileridir?

CEVAP: I. Murat Edirne'de kurdu. II. Mahmut kaldırdı.

SORU 87: Yeniçeri Ocağı'nın silahlarını temin etmek, tamir ve bakımını yapmakla görevli hangisidir?

CEVAP: Cebeci

SORU 88: İstihkam sınıfı olarak bilinen, tünel kazarak, fitil döşeyerek kale duvarlarının yıkılmasını sağlayan askeri birlik hangisidir?

CEVAP: Lağımçılar

SORU 89: El bombası, top mermisi, havan topu yapan ve kullanan askeri birlik hangisidir?

CEVAP: Humbaracılar

SORU 90: Osmanlı Devleti ilk savaş topunu hangi savaşta hangi padişah döneminde kullanmıştır?

CEVAP: I. Kosova Savaşı – I. Murat

SORU 91: Saray ve Köşkleri koruyan askeri birlik hangisidir?

CEVAP: Bostancılar

SORU 92: Altı Bölük Halkında görevliler ve özellikleri nelerdir?

CEVAP:

SİPAHLAR SİLAHTARLAR	Savaş esnasında, HÜKÜMDAR ÇADIRINI korumuşlardır.
SAĞ ULUFECİLER SOL ULUFECİLER	Saltanat SANCAKLARINI korumuşlardır.
SAĞ GARİPLER SOL GARİPLER	Ordu ağırlıklarını ve HAZİNEYİ korumuşlardır.

SORU 93: Taşrada bulunan Osmanlı ordusunun en kalabalık askeri sınıfı hangisidir?

CEVAP: Eyalet Ordusu

NOT: Kapıkulu Ordusu, İstanbul'un, hanedanın güvenliğini sağlamakla görevli devşirmelerden oluşan askeri birliktir.

SORU 94: Eyalet Ordusunun özellikleri nelerdir?

CEVAP: -Ordu Müslüman kökenli kişilerden oluşur.

-Ordunun komuta kadrosunda Beylerbeyi bulunur.

-Ordunun giderleri için hazineden para çıkmamıştır.

-Giderleri büyük ölçüde "Tımar Sistemi" ile karşılanmıştır.

-Dirlik sahipleri tımar topraklarının gelirleriyle "CEBELÜ" denilen askerleri yetiştirmişlerdir.

SORU 95: Eyalet Ordusunun "Öncü Birlikleri" kimlerden oluşmaktadır?

CEVAP:

DELİLER	Cesaretlerinden dolayı "Deli" denilmiştir.
BEŞLİLER	Her beş aileden bir kişi alınarak oluşturulmuştur.
AKINCILAR	Sınır boylarında görev yapmışlardır. Düşman orduları üzerine keşif seferleri yaparak onları yıpratmışlardır.
AZAPLAR	Anadolu'daki bekar Türk erkeklerden oluşturulan askeri birliktir. Düşmana ilk saldırıyı onlar yapmışlardır.
GÖNÜLLÜLER	Halkın gönüllü katılımıyla oluşturulmuştur.
FARİSAN	Sınır boylarında görev almışlardır, kaleleri korumuşlardır.

SORU 96: Eyalet Ordusunun “Geri Hizmet Birlikleri” kimlerden oluşmaktadır?

YAYALAR VE MÜSELLEMLER	Orhan Gazi kurmuştur. Osmanlı’nın ilk düzenli ordusudur. Yaya; piyade, Müsellem; Atlı asker demektir.
TURNACILAR	Ordu içi haberleşmeyi sağlar.
CERAHURLAR	Hristiyan halktan seçilmişlerdir. Ordunun silah ve muhtelif araç gereçleriyle çadırlarını nakletmekle görevlidirler. Sınır boylarında çalışırlar.
SAKALAR	Ordunun su ihtiyacını karşılarlar.
MARTOLOSLAR	Hristiyanlardan oluşmuştur. Düşman mevkilerine akınlar yapar, keşif ve istihbarat işleri yaparlar.
VOYNUKLAR	Atların bakım ve ihtiyaçlarını karşılarlar.
DERBENTÇİLER	Yol tamir ve bakım işleriyle ilgilenirler.

SORU 97: Osmanlı Devleti’nde Osmanlı hakimiyeti altına alınan Tunus – Cezayir – Trablusgarp eyaletleri için kullanılan isim hangisidir?

CEVAP: Garp Ocakları

SORU 98: Hangi Osmanlı padişahının yaptığı yatırımlarla Osmanlı donanması dünyanın 3. Donanma gücü haline gelmiştir?

CEVAP: Sultan Abdülaziz

SORU 99: Osmanlı Devleti, ekonomisini güçlü tutarak hazine gelirlerini yüksek tutmaya çalışması uygulamasına ne ad verilir?

CEVAP: Fiskalizm

SORU 100: Osmanlı'da piyasaya talep edilen ürün kadar ürünü arz ederek enflasyonu engellemek isteyen politikaya ne ad verilir?

CEVAP: İaşecilik

SORU 101: Osmanlı'da ülkedeki iktisadi dengeleri sarsmanın mali sorunlara sebep olacağı düşünülerek hangi anlayış benimsenmiştir?

CEVAP: Gelenekçilik

SORU 102: Osmanlı Devleti'nde mülkü devlete ait olan topraklara ne ad verilir?

CEVAP: Miri Arazi

SORU 103: Osmanlı askeri maaş harcamalarının genel adı nedir?

CEVAP: Mevacip

SORU 104: Osmanlı Devleti'nde kişilerin elinde bulunan ve tamamen kişilere ait olan topraklara ne ad verilir?

CEVAP: Mülk Arazi

SORU 105: Miri Arazi (Devlet Arazisi) içerisinde yer alan toprak çeşitleri nelerdir?

DİRLİK	Gelirleri yararlılığı görülen kişilere verilen topraklardır.
PAŞMAKLIK	Gelirleri padişah kızlarına, annelerine ve eşlerine ayrılan topraklardır
OCAKLIK	Gelirleri kale muhafızlarına ve tersane giderlerine ayrılan topraklardır.
MALİKANE	Üstün hizmetlerine karşılık, bazı devlet görevlilerine verilen topraklardır.
YURTLUK	Gelirleri sınır boylarındaki askerlere verilen topraklardır. Bu şekilde sınırların güvenliği sağlanıyordu.
VAKIF	Devlet hazinesine ait olan ya da kişilerin mülk arazi gelirlerinin sosyal kurumların masrafları için ayırdığı topraklardır.
MUKATAA	Gelirler doğrudan doğruya devlet hazinesine gitmek üzere ayrılmış topraklardır.
ARPALIK	Saray adamlarına ve üst düzey ilmiye bürokratlarına maaşlarına ek olarak geliri tahsis edilen topraklardır. Bu kişiler emekli olduktan sonra arpalık topraklarından elde ettiği gelirler ile yaşamlarına sürdürürler.

SORU 106: 1858 Osmanlı Arazi Kanunnamesi'ne göre topraklar kaç birime ayrılmıştır?

CEVAP: 5 Birime ayrılmıştır. Bunlar; Metruk – Mevat – Mevkuf – Arazi-i Memlûke – Arazi-i Miriye

SORU 107: Devlet tarafından tebaanın kullanımına terk edilen tarım arazisi olmayan topraklar ne olarak adlandırılmıştır?

CEVAP: Metruk Topraklar

SORU 108: Tarıma elverişsiz küçük otlak ve çalılarının bulunduğu arazilere ne ad verilir?

CEVAP: Mevat Topraklar

SORU 109: Osmanlılar'da tımar sistemi çerçevesinde kullanılan çift veya çiftlik ifadesi ile ne kastedilmektedir?

CEVAP: Bir çift öküz ile bir yılda işlenebilecek arazi

SORU 110: Dirlik toprakları gelirlerine göre kaç'a ayrılır?

HAS	Geliri 100 bin akçe üzerindeki topraklardır.
ZEAMET	Geliri 20 bin – 100 bin akçe aralığındaki topraklardır.
TIMAR	Geliri 3-20 bin akçe aralığındaki topraklardır.

SORU 111: Dirlik vergi gelirlerini tahsil etme ve dirlik topraklarını idare etme hakkının açık artırma ile satışa çıkartılmasına verilen isim nedir? Açık artırma sonucu ihaleyi kazanan kişiye ne ad verilir?

CEVAP: İltizam Sistemi – Mültezim

SORU 112: İltizam sisteminin uygulandığı topraklara ne ad verilir?

CEVAP: Mukataa

SORU 113: İltizam Sisteminin Uygulanmasının sonuçları nelerdir?

CEVAP: - Hazinesin acil para ihtiyacının karşılanması

-Taşrada asker ihtiyacının ortaya çıkması

-Ayan gibi yerel güçlerin ortaya çıkması

SORU 114: İltizam ihalelerinin bir değil, birkaç yıllığına yapılmasına ne ad verilir?

CEVAP: Malikane Sistemi (zamanla ömür boyu kiralama şekline dönüşmüştür.)

SORU 115: Mukaata topraklarının ömür boyu kiralama bedeline ne ad verilir?

CEVAP: Muaccele

SORU 116: Lonca Teşkilatının başında bulunan kişiye ne ad verilir?

CEVAP: Şeyh

SORU 117: Lonca yönetiminde, Şeyh'e yardımcı olan kişiye ne ad verilir?

CEVAP: Kethüda

SORU 118: Lonca Teşkilatı içinde dükkan açma ruhsatına iznine ne ad verilir?

CEVAP: Gedik

SORU 119: Ürünlerin satılabileceği en yüksek fiyatın devletçe belirlenmesi usulüne ne ad verilir?

CEVAP: Narh Sistemi

SORU 120: Ürünlerin devlet tekelinde toplanarak oradan pazarlanmasına ne ad verilir?

CEVAP: Yedivahit

SORU 121: Osmanlı'da küçük el sanatlarına ne ad verilir?

CEVAP: Hirfet

SORU 122: Lonca Teşkilatlarında disiplini sağlayan, esnaflar arasındaki anlaşmazlıkları çözen kişiye ne ad verilir?

CEVAP: Yiğitbaşı

SORU 123: Osmanlı'da kalite standartlarını denetleyen, teftiş yapan kişiye ne ad verilir?

CEVAP: Ehli Hibre

SORU 124: Osmanlı'da büyük ticaret faaliyetlerini yöneten kişiye ne ad verilir?

CEVAP: Bezirgan

SORU 125: Osmanlı'da çarşıya ne ad verilir?

CEVAP: Bedesten

SORU 126: Osmanlı'da ticaret yolları üzerinde taşımacılık yapan kişilere ne ad verilir?

CEVAP: Mekkari Taifesi

SORU 127: Osmanlı'da ticaret yolları üzerinde taşımacılık yapanlara istirahat imkanı sağlayan teşkilata ne ad verilir?

CEVAP: Menzil Teşkilatı

SORU 128: Osmanlı'da yolların tamir ve bakımını yapmakla görevli kuruma ne ad verilir?

CEVAP: Derbent Teşkilatı

SORU 129: Osmanlı'da Şer'i vergiler nelerdir?

CEVAP: Öşür – Haraç – Cizye – Ağnam

SORU 130: Osmanlı'daki önemli Vergiler nelerdir?

VERGİ ADI	AÇIKLAMALARI
ÖŞÜR	Müslüman olanlardan üretim karşılığı 1/10 oranında alınan vergidir.
HARAÇ	Müslüman olmayanlardan yaptıkları üretim karşılığında alınan vergidir.
CİZYE	Gayrimüslimlerin, askerlik yapmaması ve devletin güvencesi altında yaşaması karşılığında ödediği vergidir.
AĞNAM	Küçükbaş hayvan besiciliği yapan kişilerden alınan vergi.
AVARIZ	Olağanüstü dönemlerde alınan vergi.
ÇİFTBOZAN	Çiftini sebepsiz yere boş bırakarak devleti zarara uğratan köylüden alınan vergidir.
AĞIL	Köylünün, sipahinin arazisine yaptığı ağıl için ödediği vergidir.
ÇİFTHANE	Müslüman köylülerin, bir çift öküzün sürebileceği toprak miktarı karşısında devlete ödediği vergidir.
İSPENÇ	Müslüman olmayan köylülerin devletin toprağını kullanmanın karşılığında ödediği vergidir.
BENNAK	Evli olup tımar toprağının dışında başka işlerle uğraşan kişilerden alınan vergidir.

MÜCERRED	Tımar toprağının dışında başka işlerle uğraşan bekar kişilerden alınan vergidir.
BAC	Pazar vergisidir.
ARUSANE	Evlilik halinde kız ya da dul kişinin babasından alınan vergidir.
İANE-İ CİHADİYE	Savaş döneminde alınan vergidir.
İANE-İ HAZARİYE	Barış döneminde alınan vergidir.
İHTİSAP	Pazar ve panayır yerlerinden alınan vergidir.
ASİYAB	Değirmenden alınır.
AMEDİYE	Yurt içi ticaret gümrük vergisidir.
REFTİYE	Yurt dışı ticaret gümrük vergisidir.
MASDARİYYE	Transit geçişlerde alınan vergidir.

SORU 131: Vakfedilen mala..... Vakıf yönetim kuruluna vakıf yönetim ilkelerinin bulunduğu kurallara ise denir. Boşluklara sırasıyla neler gelmelidir?

CEVAP: Mevkuf – Müteveli Heyeti – Vakfiye

SORU 132: Hükümdarın kişinin mal varlığına el koyabilmesi yetkisine ne ad verilir?

CEVAP: Müsadere Sistemi

SORU 133: Osmanlı’da iç borçlanmaya ne ad verilir?

CEVAP: Esham Usulü

SORU 134: Akçedeki gümüşün azaltılarak, değersiz madenlerinin katılmasına ne ad verilir?

CEVAP: Tağşiş

SORU 135: Osmanlı Devleti'nin ilk bankası hangisidir?

CEVAP: Bank-ı Dersaadet / 1847 Abdülmecid Dönemi

SORU 136: İngiliz sermayesi ile kurulan banka hangisidir?

CEVAP: Bank-ı Osmani

SORU 137: Osmanlı Bank-ı Osmaniye ortak olduktan sonra bankanın adı ne olmuştur?

CEVAP: Bank-ı Osmani Şahane

SORU 138: Tanzimat Dönemi'nde Mithat Paşa tarafından çiftçiye kredi vermek amacıyla kurulan kurum hangileridir?

CEVAP: Memleket ve Emniyet Sandıkları

SORU 139: Memleket ve Emniyet Sandıkları birleştirildikten sonra adı ne olmuştur?

CEVAP: Menafi Sandıkları

SORU 140: Menafî Sandıkları hangi bankanın temelini oluşturmuştur?

CEVAP: Ziraat Bankası

SORU 141: Osmanlı Devleti'nde Hz. Muhammed'in soyundan gelenlerin işlerini düzenlemek ve takibini gerçekleştirmek amacıyla oluşturulan kurum hangisidir?

CEVAP: Nakibüleşraflık

SORU 142: Osmanlı Devlet'inde cemaatlerin devlet tarafından özerk bir şekilde örgütlenerek devlete bağlanması uygulamasına verilen ad hangisidir?

CEVAP: Millet Sistemi

SORU 143: Osmanlı'da çocukların okula başlama törenine ne ad verilir?

CEVAP: Amin Alayı

SORU 144: Osmanlı mahkemelerinde davacılar ve davalıları mahkemeye çağıran memurlara ne ad verilir?

CEVAP: Muhzır

SORU 145: Osmanlı'da mahkemelerde bulunan bilirkişilere ne ad verilir?

CEVAP: Şühudulhal

SORU 146: Osmanlı'da ilk saray kütüphanesi hangi hükümdar zamanında açılmıştır?

CEVAP: I. Murat / Bursa'da

SORU 147: Osmanlı'daki yazı türleri nelerdir? Açıklayınız.

YAZI TÜRLERİ	AÇIKLAMALARI
Divani	Fermanlarda ve divan kararlarının yazımında kullanılır.
Siyakat	Maliye katırlarında kullanılır.
Sülüs	Duvar yazılarında ve kitapların bölüm başlıklarında kullanılan yazıdır.
Rika	İcazetname denilen diplomalarda kullanılan yazı türüdür.
Nesih	Kur'an yazmalarında, dini ve bilimsel eserlerde kullanılır.
Ta'lik	Osmanlı'da Şeyhülislamlıktan çıkan belgelerin tutulduğu yazı türüdür.

SORU 148: Bilinen ilk şair padişah hangisidir?

CEVAP: II. Murat

SORU 149: Danışmend - Muid – Mülazım ve Müderris nedir? Açıklayınız.

CEVAP: Danışmend: Yüksek öğretim düzeyindeki öğrencilere verilen isimdir.

Muid: Müderrislere yardımcı kişi

Mülazım: Medreseyi bitiren stajyer hoca.

Müderris: Medrese hocası.

SORU 150: Osmanlı'daki bilim insanları – eserleri ve özelliklerini açıklayınız.

BİLİM İNSANLARI	ESERLERİ	ÖZELLİKLERİ
Piri Reis	Kitab-ı Bahriye	Dünya Haritasını Yavuz'a sunmuştur. Hint Deniz Seferi'nde donanmasını terk ettiği için idam edilmiştir.
Seydi Ali Reis	Mir'atü'l Memalik - Muhit	Mir'atü'l Memalik adlı eserini Hint Deniz Seferinden dönüşünü anlatmıştır. İlk seyahatname olarak bilinir.
Katip Çelebi	Cihannuma – Keşfüz Zünun - Fezleke	Lakabı Hacı Kalfadır. Birçok alanda eserler vermiştir.
Evliya Çelebi	Seyahatname	İlk bilinçli Osmanlı gezginidir.
Arifi Fethullah Çelebi	Şehname-i Ali Osman	Şehnamecidir.
İdris-i Bitlisi	Heşt Behişt	II. Bayezid zamanında ilk sekiz padişahı anlattığı "Heşt Behişt" adlı eseri yazmıştır.
Naima	Naima Tarihi	Osmanlı'nın ilk vakanüvistidir.
Ahmet Cevdet Paşa	Tarih-i Cevdet – Kısas-ı Enbiya	Mecelle adındaki İslam aile hukukunu yazan komisyona başkanlık yapmıştır.

Abdurrahman Şeref Efendi	-	Osmanlı'nın son vakanüvistidir.
Kınalızade Ali Efendi	Ahlak-ı Alai	İlk ahlak kitabını yazmıştır.
Şeyh Bedrettin	Varidat	Çelebi Mehmet Dönemi'nde çıkardığı isyanla idam edilmiştir.
Yanyalı Esat Efendi	-	Muallimi Salis (üçüncü öğretmen) olarak bilinir
Erzurumlu İbrahim Hakkı	Maarifetname	-
Ali Kuşçu	Muhammediye-Risaletül Fethiye	Uluğ Bey'den ders almıştır. Akkoyunlular, Osmanlılarda yaşamıştır. Ayasofya'da müderrislik yapmıştır.
Taküyettin Mehmet	-	Osmanlı'nın ilk rasathanesini kurmuştur. Rasathanedeki gözlemlerini III. Murat'a sunmuştur.
Hezarfen Ahmet Çelebi	-	IV. Murat Dönemi'nde Galata Kulesi'nden Üsküdar Doğancılar'a kadar uçmuştur. İnsanlık tarihinin ilk uçuşunu yapmıştır.
Lagari Hasan Çelebi	-	IV. Murat Dönemi'nde yaptığı ilk roketle göğe

		yükselmiş daha sonra kanat takarak inmiştir.
Celalettin Hızır	Şifa-yı Eskam	Osmanlı'nın ilk tabibidir.
Akşemseddin	Kitab-ı Tıp – Maddetül Hayat	Fatih Sultan Mehmet'in hocasıdır. Mikrobiyolojinin Osmanlı'daki kurucusudur.
Sabuncuoğlu Şerafettin	Cerrahname - Mücerrebname	Osmanlı'daki deneysel farmakolojinin kurucusudur.
Altuncuzade	-	Fatih Dönemi'nde idrar yolları ile ilgili çalışmalar yapmıştır.
Ahi Çelebi	-	Böbrek taşları ile ilgili araştırmalar yapmıştır.
İtri	Tut-i Mucize-yi Guyem	Nevekar makamını bulmuştur. Segah tekbiri İtri'ye aittir.
Koçi Bey	-	IV. Murat ve Sultan İbrahim'e raporlar sunmuştur.

SORU 151: Basit tanımını olarak kitap resmi olarak bilinen, İslamiyet'in resmi yasakladığına dair oluşan inanç, resimde bazı sanatsal yaklaşım farklılıklarını ortaya çıkarmış ve bu durum hangi güzel sanatların ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir?

CEVAP: Minyatür Sanatı

SORU 152: Minyatür sanatı ile uğraşanlara ne ad verilir?

CEVAP: Nakkaş

SORU 153: Önemli Minyatür Sanatçıları arasında hangileri vardır?

CEVAP: Sinan Bey – Nakkaş Osman – Seyyid Lokman – Matrakçı Nasuh – Levni ve Nigari

SORU 154: Düğün şenlik, ziyafet gibi durumları konu alan eserlere ne denir?

CEVAP: Surname

SORU 155: Fatih Sultan Mehmet resmini kime yaptırmıştır?

CEVAP: Bellini

SORU 156: Fatih'i "Gül Koklayan Adam" tablosuna resmeden ressam kimdir?

CEVAP: Sinan Bey

SORU 157: Osmanlı'da ilk kadın ressam kimdir?

CEVAP: Mihri Müşfik

SORU 158: Arap harfleriyle güzel yazı yazma sanatına ne ad verilir?

CEVAP: Hat

SORU 159: Hat sanatıyla uğraşana ne ad verilir?

CEVAP: Hattat

SORU 160: Osmanlı Devleti'nin ünlü hattatları arasında kimler vardır?

CEVAP: Amasyalı Şeyh Hamdullah - Ahmet Karahisari – Mustafa Rakım Efendi – Hafız Osman

SORU 161: "Hattatların Kiblesi" unvanı ile bilinen hattat kimdir?

CEVAP: Amasyalı Şeyh Hamdullah

SORU 162: II. Mustafa zamanında "Hilye'nin ilk hattatı kimdir?

CEVAP: Hafız Osman

SORU 163: Killi topraktan yapılan, fırında pişirilen, yüzeyi sırlanmış çeşitli renk ve süslemelerden oluşan seramiğe ne ad verilir?

CEVAP: Çini Sanatı

SORU 164: Sayfaların bir araya getirilerek kitaplaştırılması ile uğraşılmasına ne ad verilir?

CEVAP: Ciltçilik / Uğraşana mücellit denir.

SORU 165: El yazması eser ya da levhalara yapılan çeşitli renk ve motiflerdeki desenlerin altın tozu ve boya ile süslenmesine ne ad verilir?

CEVAP: Tezhip

SORU 166: Osmanlı'nın en ünlü tezhip sanatçısı kimdir?

CEVAP: Kara Mehmet

SORU 167: Suyun yüzeyinde boyalarla yapılan resmin bir yüzeye aktarılmasına ne ad verilir?

CEVAP: Ebru Sanatı

SORU 168: Mimar Sinan'ın İstanbul'daki ilk eseri hangisidir?

CEVAP: Haseki Külliyesi

SORU 169: Mimar Sinan'ın sırasıyla ‘‘Çıraklık – Kalfalık – Ustalık’’ eserleri hangileridir?

CEVAP:

ÇIRAKLIK ESERİ	ŞEHZADE CAMİ- İSTANBUL
KALFALIK ESERİ	SÜLEYMANİYE CAMİ- İSTANBUL
USTALIK ESERİ	SELİMİYE CAMİ- EDİRNE (II.Selim'in emri ile yapıldı.)

SORU 170: Osmanlı Devleti'nin Barok ve Rokoko tarzındaki ilk camisi hangisidir?

CEVAP: Nuru Osmaniye Cami

FURKAN HOCA İLE TARİH